

І гукну наукайго,
І саго не чурайго...
Т. ШЕВЧЕНКО

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
JEC: HENDERSON 5-9740
Тел. з Нью-Йорку:
BARCY 7-4125

„НЕХАЙ ВІЧНА БУДЕ СЛАВА, ЖЕ ПРЕЗ ШАБЛІ МАЄМ ПРАВА!” У 250-річчя смерті Гетьмана Івана Мазепи

НІКСОН ТАВРУЄ ПІДРИВНУ АКЦІЮ І АГРЕСІЮ КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — Під час конференції ради міністрів ЦЕНТО, Центральної азійської пакту, що постав за мету доведення Багдадського пакту, яка відбувається цими днями у Вашингтоні, виступив у середу, дня 7 жовтня, п. р. із промовою віце-президент ЗДА Річард М. Ніксон. У своїй промові Ніксон закликав Совети, щоб вони відмовилися від ведення підіривної акції в країнах Центральної Азії та від стосування агресії у взаєминах з цими країнами, обмежуючись тільки до мирної міжнародної конкуренції. Згідно із заявою Ніксона, відкрита агресія не є такою загрозливою і небезпечною, як підіривна, кооперативна акція, здійснювана комуністами і їх симпатиками на території тих чи інших країн з допомогою різних кампаній, змов і добре веденої пропаганди. В давшому Ніксон перестерігає проти ймовірної появи якогось єдиного посплеску міжнародного напруження, стверджуючи, що не зважаючи на останні міжнародні конференції і зустрічі, основні міжнародні розбіжності і конфлікти залишилися незмінними. У своїй промові Ніксон нагадав до історії генерального секретаря ЦЕНТО Мірра Осмаєва Алі Баїра, який у своєму записаному промові про напруженість між комуністичною Москвою не закинула своїх цілей — остерігас торговельну Палату.

Москва не закинула своїх цілей — остерігас торговельну Палату

Шікаго. — Редактор "Крішан Саско Монітор" і голова Торговельної Палати ЗДА Ернст Д. Кенгем промовляв на конференції Американського Газового Товариства і закликав американський уряд, щоб не змінив своєї політики до СРСР, бо ж немає переконливого доказу на те, що советські провідники відкинули засади міжнародного комунізму і прийняли здійснювати свою політику — скомулівати світову систему. Це правдиво, політика СРСР змінилася. Але та зміна не відноситься до цілей, на яких ґрунтується комуністичний режим, тільки до техніки, як досягти цих цілей. Але Кенгемгадає, що візита Хрущова в цій країні може спричинити до того, що комуністи зрозуміють, що не так то легко було з перемоги ЗДА. В справі торгівлі із СРСР Кенгем радить дивитися і на політичний бік цієї торгівлі. Економічна офензива комуністів не є страшна своїм розміром, тільки своєю пропагандою, бо СРСР насправді тільки на деяких економічних відтинках, і хвалиться пізніше по всьому світі.

Справа інфляції стане політичною виборчою проблемою в 1960 році

Вашингтон. — Журналіст Пітер Едсон стверджує, що і в урядових колах і в опозиції та серед широких кол населення турбують тим, що інфляція валют не припиняється, але немає згоди щодо того, що є причиною інфляції, і що треба робити, щоб її приборкувати. Вислідок цього чиста економічна проблема стане в найближчому часі виборчою політичною проблемою, замість того, щоб її вирішили економісти й фінансисти для добра всього населення. Президент Айсенгавер часто в своїх розмовах і заявах домагався вести таку економічну й фінансову політику, яка не сприяла б інфляції. Кабінетний Комітет Стабільності Ціни і Економічного Розвитку під проводом віцепрезидента Річарда М. Ніксона має усвідомлювати наслідки інфляції, але той комітет не дбає про інфляцію, а більше займається економічним розвитком.

В АМЕРИЦІ

- Пойтоноа Бада Екзаментація. Після того, що в 1938 році, складили адвокати іспит 8 і 9-го липня цього року, успішно склали тільки 999 осіб.
- Советський амбасадор в Канаді Аманда Ардуоян і промовляючи в Кітвіо у Монреалі, сказав, навізуючи до майбутніх комуністичних лів з поміччю ракет: Ми зовсім не збираємося емігрувати з Землі, щоб поселитися на інших планетах. А Землю залишити для капіталістів.
- У місто 6-го жовтня в Нью-Йорку телевізор показував 85 ступнів Фаренгейта, що було на 17 ступнів вище від нормальної найвищої температури того дня, але бюро погоди

ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА — портрет роботи мистця Петра Андреева, виконаний з нагоди Ювілейного Року Мазепи. Портрет є природний величний людина і буде вперше прикрашувати сцену аудиторії Гантер Каледжу в Нью-Йорку під час великої Святої Академії, яку влаштовує Ювілейний Комітет Мазепи Великого Нью-Йорку при Об'єднаному Комітеті Українських Організацій в найближче, 11-го жовтня, о годині 5-й пополудні, для відзначення 250-річчя виступу Гетьмана Івана Мазепи до бою за волю України. У програмі Академії з промови і декламації та прем'єра "Св. Григорія Лужницького" "Гетьман Іван Мазепа", також спеціально написаній з нагоди Ювілейного Року Мазепи.

1,000 ОСІБ Взяло участь У ВІДЗНАЧЕННІ РОКОВИН МАЗЕПИ В СЕЛІ МАЗЕПА В МІННЕСОТІ

Мазепа, Міннесота. — Асоційовані Пресс інформують: Кругло тисяча осіб українського роду, багато з них у барвистих національних костюмах, заповнили це мале фермерське містечко південно-східної Міннесоти минулої неділі, 4-го жовтня, щоб віддати честь пам'яті одного з найбільших героїв України. Вони зібралися для відзначення 250-річчя смерті Івана Мазепи, козацького гетьмана в битві під Полтавою, в якій війська України і Швеції боролися проти армії російського царя Петра Великого. Село Мазепа було назване в честь гетьмана Мазепи 104 роки тому міннесотським піонером Іра Слі, який одушевлявся поемою лорда Байрона про українського патріота. Українські гості, переважно члени українських товариств з Твін Сіті, та місцеве населення виповнили по береги аудиторії місцевої школи, в якій по полудні відбулась влаштована товариствами програма. Між виконавчими програми був український хор "Дніпро" та багетна танцювальна група "Черемош" з Твін Сіті. Представники Товариства подарували школі портрет Мазепи, пропам'ятати таблицю посадинок місцевості Вільбурові Брайтві та медальйони шкільним і громадським, провідникам. Місцевість Мазепа, крім своїх назви, не має жадних інших назв, пов'язаних з Україною. Суперінтендент школи Річард Міллер сказав: "Поскольку мені відомо, у нас немає нікого українського походження, але ми, очевидно, дуже раді сьогоднішньої нагодою". Місцевість Мазепа положена 20 миль на північ від Рочестеру, Мінн.

Медаль Мазепи передана Управою НТШ президентові міста Мазепа, Міннесота Вільбурові Е. Брайтві

З ранішніх повідомлень відомо, що організацією святкування у місцевості Мазепа займаються українські установи в Міннеаполісі і Ст. Пол. Мають, під проводом проф. Олександра Грановського Оргінальну карту України Гоманна для міста, Мазепинський ланцюг гідності для посадинок міста та його наслідників і відповідну грамоту для Мисської Ради приготувала Управа Наукового Товариства ім. Шевченка і ці відзначення були передані містотворцям на центральній вулиці Багдаду, під час великого ру

Стильки про ці святкування поділа велика пресова агенція "Асоційовані Пресс", а за нею і ряд американських га

ДУМА ІЛИ ПІСНЯ

Всі покою широкі прагнучи,
А не в сніг гуки всі тягнучи:
Той направи, той наліво,
А все, браття, тоді диво!
Не мав любови, не мав згоди
Од Жовтої взявши Води,
През негду всі пропали,
Самі себе зноували,
„Ей, браття, пора знати,
Що не всім нам панувати,
Не всім дано все знати
І річми керувати.
На корабель поглядімо,
Много людей полічимо!
Однак стирини сам керує,
Весь корабель упримує,
Пчулка біла матку має
І оної послухує."
Жалься, Боже, України,
Що не акули мас сини!
Сден живе із погани,
Кличе: „Сюда, Атамани!
Ідім Матки ратувати,
Не даймо ся погубити!"
Другий Ляхом за грош
[служить].
По Україні і той тужить:
„Мати моя старенька!
Чом ти велим слабенька?
Розно тебе розшарпала,
Гди аж по Дніпр Туркам
[дає].
Все то фортель, щоб слабіла

ПОЛТАВА

Мазепин зір, розпалений огнем,
І лева крик північного, і лави,
Розсипані у куряві Полтави,
І дні й роки — під бронзовим конем.
Так у серця задимлених несем
Страшне прокляття споглядім іржавих
І оги тьмуть не тишій лавр держави,
А диверс над сонним пустарем.
В улах ще досі гук і бою бразит,
Пеге у горлі горний гід поразки
І на устах — вікві зажерлих пил;
Та знов і знов вкладає ногу в стрем'я
І все буйнє між рутою могили
Мазепинське зростає вічне плем'я.

12-го ЖОВТНЯ ПОЧНЕТЬСЯ В РИМІ СОБОР УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЧЬКОГО ЕПІСКОПАТУ

Рим. — З авторитетних джерел інформують, що в поведілок, 12-го жовтня, тут почнеться собор всього Українського Католицького Єпископату поза рідною землею. Вже належить до традиції, що всі єпископи Української Католицької Церкви збираються раз в рік на спільну конференцію для обговорення важливих актуальних проблем Української Католицької Церкви та українського католицького життя поза межами Батьківщини. Остання така конференція відбулася в листопаді минулого року у Філадельфії з нагоди інтронізації Митрополита Кир Константина Богачевського. В тій конференції вперше взяли участь два новосвященні єпископи для новостворених екзархатів: Кир Писиф Мартинець, екзарх для українців католиків в Бразилії, і Кир Іван Пражко, екзарх для українців католиків в Австралії. Цього року, крім обидвох митрополитів: Кир Максим Германюк і Кир Константина Богачевський, Кир Івана Бучка, візьмуть участь у конференції всі українські католицькі Владики у всьому світі, включно із новоствореними екзархами для українців католиків в Бразилії та в Австралії. Конференція, яка почнеться в найближчий понеділок, буде в Римі першою від 1929-го року, коли там нараджувалися спільно всі тодішні українські католицькі Владики під проводом тодішнього Великого Митрополита, Слуги Божого Андрея Шептицького. Цього річчя конференція потриває, мабуть, два-три дні, а прийняті на ній Владики матимуть окремий авдієнцію у Святого Отця Папи Івана ХХІІІ та візьмуть участь у посвяченні нового приміщення для української Мисливщини, що домістяться в Кастелі Гандольфо та яка є під управлінням ОО. Салезіянів східного обряду. Крім того, усі Владики візьмуть також участь у відзначенні 30-річчя єпископських священств Архiepіскопа Кир Івана Бучка.

Прем'єр Ірану Абдул Нарім Нассім ранений в атентаті

Багдад. — Диктаторський прем'єр Ірану генерал Абдул Нарім Нассім, вертаючись автомобілем вранці з свого урядового будинку до дому став на центральній вулиці Багдаду, під час великого руху, предметом атентату. Погонію поїзком трьома революційними кулями, але — за офіційним комунікатом — він ранений тільки в рамі і плече та його життя не є в небезпеці. Швидко після цього, як прем'єр перевелася до шпиталю, він вилікувався 5 хвилину промови, в якій заявив, що він рішучий надалі переводити в життя запобіжні мінулоїччя тріпневої революції в Ірані, всупереч намаганням „зрадників і злощинців", з-посеред яких він також зазнав атентатички. У Багдаді заведено поліційну годину, але в місті панував спокій.

ЗДА ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ, ЩО ЗААТАКУВАННЯ ФОРМОЗИ ВИКЛИЧЕ ТОТАЛЬНУ ВІЙНУ

Вашингтон. — Комуністичний Китай повинен усвідомити собі, що здійснення його лавових погроз щодо „визволення" Формози (Тайвані) — це небезпека розпущання тотальної війни — заявив заступник державного секретаря Даглес Діллон у своїй промові в середу 7-го жовтня п. р. на бенкеті, що закінчився доповіддю щорічної наради Далекосхідної конференції, спонсорованої Американською Далекосхідною Радою для справ торгівлі і промислу. Даглес Діллон відчитав епершу привіт від президента Айсенгавера з задоволенням, що З'єднані Держави зберігають надалі політику о зорони свободи і сприяння промислу на Далекому Сході. У зв'язку з цією заявою Президента, Діллон висловив довіру промову, присвячену в цілому агресивній імперіалістичній політиці комуністичного Китаю. Він пригадав, що у квітні рік тому покійний державний секретар Джон Растер Даллес заявив, що „визволення" Формози, що З'єднані Держави стоять твердо на становищі, що військовою силою не вільно роз'їзувати міжнародні спори. Рішучість Америки супроти кризи в протоці Формозі, викликаній масовим бомбардуванням острова Кімай, відвернула тодішню небезпечку викликання нової великої війни. Від того часу китайські комуністи обмежилися до безглузлого спорадичного бомбардування острова у протоці Формозі тільки в несприятелі дні, тероризуючи населення та втримуючи там постійного напруження. Дипломатичні розмови між ЗДА і комуністичним Китаєм між амбасадорами у Варшаві не дали ніякого вислідку внаслідок

Хрущов далі торочить про „безжалісну експлуатацію робітників" на Заході

Москва. — Московське радіо передало в минулу середу 7 жовтня п. р. виступи за промови Хрущова у Владивостоці, куди він поїхав просто з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталізм „безжалісно експлуатує мільйони робітників", визволення яких — це тільки в комуністичному таборі. Хрущов закликав, що з Пейпінгу. Хрущов повторив свої миролюбні фрази та знову висловився з призначенням тро президента Айсенгавера, як людину, яка не хоче війни. Водночас Хрущов закликав „тільки неінтелігентні люди" могли сподіватися, що він, побачивши Америку, міг би змінити свої погляди щодо капіталізму. Хрущов твердить, що капіталі

СВОБОДА

FOUNDED 1933

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

250-РІЧЧЯ ПЕРЕДРІШЕННЯ МАЗЕПИ

Упродовж цього, 1959-го року українці у вільному світі відзначають 250-річчя історичного рішення великого гетьмана України Івана Мазепи: «не ради користі особистої, не ради почестей, не ради багатства, а ради нас усіх, що під моїм урядом і під прапором сестри, для жінок і дітей вільно, для загальної добра матері нашої рідної, України безпечної, та народу нашого лицарського, спокійного вольного, а тепер у війське яро московське закутого... при Божій помочі так робити, аби авесь наш край рідний з військом преславним запорожським під царем, під королем, під ханом, під жадним ворогом нашим не загинули, лиш осталися вольними й незалежними одніми і до віку вільно».

Для здійснення цього свого рішення-присяги Великий Гетьман уклав союз із могутнім тоді шведським королем Карлом XII і разом з ним виступив збройно до бою проти Москви, «аби вільна була слава, де през шаблі маєм права».

Трагічний вислід битви під Полтавою 250 років тому перекреслює результат цього передрішення Мазепи, але ніколи не перекреслює його самого, бо воно записане в серцях і душах українського народу і проявлялося й проявляється в усіх його бажаннях та починках.

У зв'язку з цим пригадується недавній дрібний, але цікавий епізод. Саме тоді, як Хрущов приїхав на відвідини до Нью-Йорку, в «Свободі» з'явилися великі оголошення про Мазепинський день української молоді на острові Рендольд в Нью-Йорку. В тих днях нью-йоркська поліція дуже інтересувалася усіми збірками з увагою на персональну безпеку відвідувача, отже й потелефонувала до «Свободи» за інформацією про проголошення цього дня. Щоб справу коротко висвітлити, писали наперед того, що інформували, чи він чув про битву під Полтавою. «Ні, — каже він, — не чув, але сподіваюся, що ви її виграли». І тоді прийшло висношення: якщо б ми ту битву були виграли, то цілком певно нью-йоркська поліція не мала б клопотів з охороною совєтського диктатора, бо не було б Совєтського Союзу, не було б диктатури і не було б над світом смертельного загрози агресивного московського імперіалізму, що в різних формах і барвах 250 років висить над ним саме від часу тієї битви під Полтавою.

І тому вислід тієї битви є трагічний не тільки для України, але й для світу, і тому ця трагедія може бути відвернута тільки здійсненням того передрішення Мазепи, що його не пощастило здійснити в битві під Полтавою в 1709-му році.

Саме це 250-річчя передрішення Мазепи, що привело до битви під Полтавою, а не цієї трагічної битви, відзначає вільна українська спільнота в цьому році, вшановуючи Великого Гетьмана, виключеного ворогом, але благословеного всіма поколіннями його народу. Такими міркуваннями керувався Український Конгресовий Комітет Америки, проголосивши цей рік Ювілейним Роком Мазепи та поклавши окремий Ювілейний Комітет Мазепи для його відповідного відзначення. Український Народний Союз і його орган «Свобода», що базуються на передрішенні Мазепи, включилися у відзначення Років Мазепи від самого початку. Цим роковинам, що поки вони були проголошені, «Свобода» присвячує в цілості свій щотижневий календар, випустивши його 20-тижневий тираж, що розійшовся до останнього примірника. Цей календар був, мабуть, найбільш масовим поширенням того, що включено в суть відзначення Мазепинських роковин. Відзначення роковин Мазепинського передрішення включив також Український Народний Союз у свою велику культурну імпрезу, що відбулася в Карнегі Голл в Нью-Йорку в червні ц. р.

Цим же роковинам присвячуємо і це збільшене число щоденника. Воно полягає в відзначенні лише кількох днів у 250-річчя смерті Великого Гетьмана, що наставила — за новим стилем — вночі з 3-го на 4-го жовтня 1709 р., але зв'язане воно радше — з цілим ювілейним роком та з тими ювілейними імпрезами, що саме тепер відбуваються в наших громадах включно з Нью-Йорком в найближчій неділю.

Так сталося, що саме у цей Ювілейний Рік Мазепи, в роковини катастрофальної для всього світу поразки Мазепинського передрішення під Полтавою, в міжнародній політиці зайшли деякі події і проявилися тенденції, які могли б навістати душу песимізму. Мажо на думці насамперед загрози і відвідин червоного наслідника Івана Лютого, Нікіти Хрущова, в Америці та зв'язану з цим співіснуванню метушню. Проте, іншою і куди надійнішою мовою говорять загальне наставлення вільного світу, що все виразніше бачить те зло, проти якого виступив збройно гетьман Мазепа 250 років тому і проти якого безперервно і найбільш жертвенно борються український та інші повноволени Москвою народи. Вже навіть Хрущов не міг не признати, що він і в Америці бачив того мазепинського, для якого і для його розбіжницьких пліннів «злого духа», що одиниці може врятувати світ і його цивілізацію від московської загрози. Ми виконаємо історичну місію, якщо цього духа мазепинського передрішення будемо скріплювати й поширювати. Для цієї мети призначений Ювілейний Рік Мазепи.

Любомир О. Ортинський

НЕ ГОЛОС КИЄВА, А ВІДГОМІН З МОСКВИ

Об'єднані Нації. — Делегация Української ССР на сесію 14-ої Генеральної Асамблеї численніша, як у попередніх роках. За неофіційними інформаціями, бо офіційного відвідувача ще нема, в її склад входять: Лука Паламарчук, міністер закордонних справ, Лідія Кухаренко, депутат Верховного Совету УРСР і член комісії для закордонних справ УРСР, Михайло Тищенко, заступник міністра фінансів, Ів. Шумада, заст. міністра охорони здоров'я, Петро Недбайло, професор Київського університету, Михайло Стелмак — письменник. Крім зазначених, у делегації є члени міністерства закордонних справ: Михайло Голошко, Юрій Хилчевський, Юрій Мазейко, Констентин Забігайло, Юрій Заруба, Михайло Білоусов, Іван Гриценко, Юрій Кочубей, а в характері кореспондента «Радянської України» Валентина Сременко. До делегації належить також постійний представник УРСР при ООН в Нью-Йорку Петро Удовиченко.

Збільшилося число делегатів, але не змінилась їх залежність від Москви і від політики московської делегації. Не зважаючи на голосні титули міністрів, радників і секретарів, вони не є речниками волі українського народу і навіть не намагаються будь-яким підкреслювати оригінальність своїх поглядів. Вони підписують на форумі ООН в хорі совєтської політики й пропаганди і разом з іншими совєтськими сателітами тягнуть за собою Московську мелодію.

Дотепер було вже два виступи Паламарчука під час генеральних дебатів, у яких іншими фразами повторив він загальні совєтські тези. Словесно, це був відгомін, прикритий декларативним «Україна — український» і тематично збагачений випадком проти Конгресу ЗДА за резолюцію в справі повноволених народів і за включення до списку повноволених України.

Перший виступ Паламарчука відбувся 22 вересня, перед голосуванням пропозиції про піддавання справі прийняття червоного Китаю до ООН. Очевидно, Паламарчук виступав за прийняття червоного Китаю, обвіншувавши у недопущенні його до ООН Єдиний Держави і страши, що незалежний український народ з тепер містером у Бонні. Це — Теодор Оберлендер. Він називав сьогодні молодих німців: «Там, в Росії, очікує нас земля, там ми можемо запустити наше коріння. Ми мусимо вижити і розпалоси до недалекого і еволюційного політичного... Делегация УРСР звертається за звичайним виявляти реалістичний підхід до обговорюваного питання, відкинути всі міркування кон'юнктурного характеру і керуватися при голосуванні поважкою Непалу включно інтересами зміцнення авторитету ООН, її дисципліни».

30-го вересня ц. р. Паламарчук забрав вдруге голос. Зробивши поетичний вступ до сучасної міжнародної ситуації («а бурхливому, вітрами збитому океані міжнародного життя, над яким нависли хмарини холодної війни, вже промочує собі шлях теплий потік дружби»), він спершу віддав чоботі Хрущову за його намагання «рятувати світовий мир» і за його відвідини в

ЗДА, згадав тихим словом президента Айзенгавера, але зараз же поспішив ствердити, що «саме в ЗДА є сили, які проповідують холодну війну і які намагаються переконати американців (хоча й підозрюю, вони самі себе не переконують в тому), що холодна війна є не злом, але добром». Виходить, що одним із тих «злых духів» є сенатор Бірд і деякі його товариші в американському Сенаті.

Дослівно Паламарчук сказав: «Ми не можемо мовчати, спостерігаючи в ЗДА дії, спрямовані на ширення ненависті між народами, як один із засобів холодної війни. Я маю на думці таку відкритку, неприхильну акцію частини впливових кіл, які прийняли Конгресом ЗДА резолюцію, що закликає до визволення — звертаю увагу! — так званих повноволених народів включно з Україною. Автор цієї резолюції одним помахом перетворив на карті СРСР нові географічні поняття і включив їх до списку країн, які мали б бути об'єктом визволення. Звичайно, спонсор конгресової резолюції не може мати претензій на оригінальність. Кожний, хоч трохи ознайомлений з історією, усвідомить собі, що подібні імагінації виходили свого часу з уралу Альфреда Розенберга...»

Далі, Паламарчук, заявив дослівно так: «На нашу думку, це нездорове і невластиве парламентові такої країни, як ЗДА, річ повторювати запрошення політичним шарлатанам, які нещодавно допомагали надцям руїнувати й винищувати мирне населення України, Білоруси, Литви, Латвії і Естонії. Мусу пригадати достойним, але забулководити сенаторам і їхнім дорадникам, які рекрутуються з рядів зрадників своїх країн, що український народ дрібч переможив радистів визволення. Вперше це сталося в дні великої жовтневої революції, а другий раз, коли орди фашистів були вигнані з нашого краю. Український народ — вільний, а його воля гарантована конституцією Української ССР і конституцією СРСР».

У своїх дальших висновках Паламарчук торкнувся німецького питання: «Один з вшестелів українського народу з тепер містером у Бонні. Це — Теодор Оберлендер. Він називав сьогодні молодих німців: «Там, в Росії, очікує нас земля, там ми можемо запустити наше коріння. Ми мусимо вижити і розпалоси до недалекого і еволюційного політичного... Делегация УРСР звертається за звичайним виявляти реалістичний підхід до обговорюваного питання, відкинути всі міркування кон'юнктурного характеру і керуватися при голосуванні поважкою Непалу включно інтересами зміцнення авторитету ООН, її дисципліни».

ПОКИЩО ВІЙНА В АЛЬЖИРІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Париж. — Після двох тижнів нарад у Тунісі, альжирське підпілля дало свою відповідь на заяву де Голля з 16 вересня. Якщо так довго надрядувалися члени тимчасового уряду Альжирю, то це не тому, що вони не знали, що робити і що сказати: вони хотіли дати відповідь, яка б викликала якнайменше дискусій в альжирській спільноті.

Положення політичного й військового проводу підпілля було дуже складне. Як би там не було, а де Голь ужив слова «самовизначення». Правда, він сказав, що у випадку, коли б альжирське населення висловилося у плебісциті за відділення від Франції, тоді треба було б ділити територію так, щоб європейське населення і та частина мусульманського, яка б цього собі бажала, могли жити поза рамами альжирської держави. До того він додав, що всяке рішення мусить бути затверджене ще плебісцитом французького народу, але все ж визнавав право альжирців на самовизначення і на вибір форми дальшого існування.

Хоч він при тому мав на увазі лише мешканців Альжирю, а не альжирський народ, коли виразно підкреслював, що на його думку, альжирський народ нема, бо ніколи не було альжирської держави, коли при тому заявив, що

позицію (йде про совєтську пропозицію розв'язки німецького питання — Л. О.), спрямовану на ліквідацію решток війни в Німеччині».

Ми відступили заявам Паламарчука доволі багато місяців, бо вважаємо, що вони говорять самі за себе. У його дискусіях помітне велике хвилювання з приводу конгресової резолюції, атака на яку є головним змістом його промови. Паламарчук береться повчати американський Конгрес, що він має робити і яких дорадників має собі вибирати. Він декларує про «кайдуку і суверенізму», про те, що УРСР вже випередила Англію (ох, кроти же УРСР, за словами совєтської пропаганди, не вперделі!), а тут той конгресова резолюція. Значить не вірять пропаганді Паламарчука й його товаришів і посередньо закликають йому брехню. Це, очевидно, хвилює містерів, і тому лайка на американських сенаторів та їхніх дорадників. Чомужо німцями до питання — правда, німці окупували й нищили Україну. Але сталося це при допомозі режиму, якому служив Паламарчук і який свого часу думав тісно співпрацював з Гітлером. Двоюрідні брати — німецький фашизм і більшовизм нищили й руйнували Україну, й український народ з обома людожерними режимами, імперіалістичними режимами провадив боротьбу на двох фронтах. Паламарчук атакує тільки гітлеризм, а московський більшовизм промовчує. Проте, він правильно каже, що не лише німецькі мілітаристи мали в пляні Україну, як життєвий простір. Правильно! Треба тільки уявити, що сті, не лише німці, а це наказодавці Паламарчука, як з Москви, яка не лише мала в пляні, але й включила Україну до свого життєвого простору і експлуатує її по сьогоднішній день.

Михайло Костів

СВІТОВИЙ РІК УТІКАЧА

Проблема втікачів характерна для сучасності, бо свідчить про її дві супротивні тенденції: з одного боку надзвичайний поступ і осяга в науці й техніці, а з другого — небувала нужда мільйонів людей різних рас і національностей, примушених покинути рідні землі. Поряд з сучасними деклараціями про свободу людини й народів, про мир і про змаг до поступу й справедливої розв'язки соціальних та національних проблем, що в більшій мірі діють несправедливості й жорстокості супротивних сил.

Думаю, що визна за цей нестерпний стан лежить не на якійсь одній державі, а на всіх державах, які мали й мають будь-який вплив на перебіг світових подій. Але не місце тепер ділити вину поміж безпосередніми й посередніми спричинниками лиха; розв'язка проблеми мільйонів утікачів від того не стане меншою й легшою. Тут треба надзвичайних зусиль з боку всіх народів і держав, надзвичайних матеріальних засобів. Чи владяться це осилити? Є дані на те, що так владяться, якщо не вповні, то хоч частково в найважливішій частині: за безпечити всім дах над головою й вартат праці. За даними преси у що акційно включилися понад 30 волонтерських організацій у цілому світі, в тому числі й Світовий Союз національних і рас ІМКА/ІВКА. Між іншим цієї останньої приділя на цю ціль спеціальний бюджет в сумі 500,000 доларів, а крім цього американська ІМКА/ІВКА вже в короткому часі своєї акції в користь утікачів збрала понад три мільйони доларів. Та не тільки волонтерські організації, що діють на базі добровільних пожертв, але майже всі уряди європейських і заокеанських держав включилися в цю велику акцію. Надзвичайно потужними є те, що, поза урядовими колами, також широкі верстви суспільства активно беруть участь, жертвуючи на цю ціль поважні грошові засоби. Так, наприклад, робітництво Норвегії постановило впродовж року жертвувати свої «одиночні» заробітки на допомогу втікачам. Довідуюсь, що робітництво Данії і Швеції рішило наслідувати цей шалений приклад, і напевно робітники інших країн зчинять те саме.

Вже з заяв поодиноких урядів можна бачити, що започаткована акція зоб'єднана й відрізняється від попередніх в часі ООН і ІРО, коли на першому місці була справа еміграції і харчової допомоги. Тепершня акція передбачає поселення тих людей, які не могли з якихсь причин емігрувати, і їх повну інтеграцію, при чому не шляхом зарплатень, а згідно з людськими міркуваннями і в повній згоді з бажаннями кожного втікача. Ось, наприклад, у Німеччині рішено в першу чергу перевести ліквідацію таборів і дати їх мешканцям вигідні приміщення, забезпечити їх працею, а молоді дає можливість набуття якихсь фах; навіть нездатним до праці рішено створити умови життя, відповідні до їх особистих аспектів. Що це не принагідні заяви свідчать усе дотепер зроблене німецьким урядом у відношенні до чужинських втікачів, які в числі понад двісті тисяч проживають на території Німеччини.

Та сповнення всіх цих добрих намірів німецького уряду, навіть коли б грошові засоби були достатніми, натрапляло б на великі труднощі, почасти з боку самих утікачів, які ще й досі проживають по таборах у примітивних дерев'яних бараках. Як не дивно, але багато з них бажать таки залишитися в тих бараках! Причини на це різні: одні зв'язані з місцем праці, інші з місцем страху перед високим чинним нових помещах та витратами на них (меблі тощо), ще інші так звинувачують до таборова «свободи», що простіше боятися думати про оселю, де все має свій порядок, свої вимоги, та й до кінця діло. Є багато людей старшого віку або хворих, нездатних до постійної праці, яких не поселиш у дорогих мешканнях без забезпечення збоку якихсь допомогових установ у несеїні тагорів, зв'язаних з їх коштами. Є й такі, що пішли по лихих дорогах, і важко їх укласти в упорядковані обставини життя. До того ж, якщо приходить ще й іншого характеру труднощі, як національні й віросповідні, бо кожна окрема група бажала зберегти свою окремішність, а з нею і можливість плекати своєї національної приналежності. Це — речі цілком нормальні, але й важкі для чужинських чинників, які не завжди мають малежні зрозуміння для таких проблем.

До зазначених причин долучається ще одна, дуже важлива, а саме — невідання постійної праці. Велика більшість наших таборів — це табори влі 45-55 років, до того без будь-якого фаху; діти їх також перебіли 10-14 років. Вони працюють як допоміжні робітники, заробляючи по 400-500 ЛМ. Цього для існування цілком мало, а зарплата продуктивна, при чому ж на нові мешкання, такі як квартири, будинок, меблі, одяг, сплавувати борги за життя урядження. Це обставина насущна на перший план для кожної людини, матеріальною допомогою їй дають уряди країн, у яких вона перебуває, але це не може бути постійною допомогою, бо кожен час якогось фаху, який дасть можливість йому заробляти. Доцільним було б, щоб і жіноцтво мала можливість, хоч би такий фах, як швейкоцання, кройство, і т. д., бо це дає б додатковий прибуток. Треба згадати, що в Німеччині багато різних підприємств дають можливість жінкам виконувати деякі роботи вдома.

Але заходять питання, що ж повинен подбати про це німецький уряд чи будь-який німецький суспільний організації? Німецький уряд, у відповідь на це, повинен організувати, додати клопотів і своїми власними втікачами, число яких зросло до кількох мільйонів. На мою думку, якщо зараз у проведенні подібних заходів лягас виключно на плечі ІМКА/ІВКА. Це — однією окремою задоволення, яка пов'язана з урядом української еміграції і діє в системі міжнародних організацій, що ведуть активну допомогу втікачам. А це означає, що має воля і вплив на планування допомогової акції і на розподіл фондів. Саме це (Закінчення на стор. 6-й)

Іван Смолий

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГР'І

(Повість)

(6)

— Ого! — потягнув Аксаков. — Я бачу, Зіна готова стати героїнею оригінального роману. Я думаю, Зіночко, що ти тільки в книжках шукаєш так завзято чогось незвичайного. А то, виходить, ти і в житті не від того, щоб пережити щось небуденне.

— Серьожко!

Аксаков глянув пильніше на дівчину, і йому раптом здалося, наче бачити її новими очима. Отак собі була дівчина, мила, молоді, вродлива. Таке все здавалося просте. А от не так воно просте. Хто вона? Силчана царівна, що її не розбудив ще ніхто поплітником? Зламана душа? Тиха і тасмоно засмучена? А може вже хтось у її серці? Навіть не подумав про це. Таке враження, ніби вірність кохав сплуту кожне її слово. Та невіжа ж правда в тому, що розказав Поліна? Невже це не він? Не хочеться вірити.

— Нічого, нічого, — сказав Аксаков, не зворушений докірливим поглядом дівчини і ніби вражений своїм відкриттям. — А що піп, закидає теж оком через пліт?

— Само собою! — potwierдила лукаво Поліна.

— От-от! А я й не знав. Виходить, така тиха розмова серцець. А вчорами не трагедія чого?

— Пока не запричитала, — potwierдила Поліна.

— Нічого! Давай, Зіночко, сміливо до мети. Не соромся.

Ось проблема в нас: мороза з тим батькошю. А ти йому закути голову, хай скине ясу, поженемо вас у ЗАГС! в селя буде, ой, весілля!

— Ти здорово глузуєш, — промовила Зіна. — Глузуєш? Да, може й посмієшся, а покищо треба діяти. Забарився я у вас. Ключ у тебе, Розо? Замки кімнати, нічого не торкати, хай так лежить. І нікому ні слова. Залиште діло мені.

4

Аж до краю лісової смуги проводив Василь Усташ з своїм побратимом валку, що посувалася повільно переплетеною бродом дорогою з Міжгір'я. Притаювалися між ялівцями, в гушавині лісу, перебігали потоки й дрібні, спиналися на верхи, на шовби і йшли обидва з Павлом Грицаком все далі й далі від Міжгір'я, щоб не втратити з очей своїх рідних. Йшли в якісь незрозумілі віри, що зараз щось станеться, зараз щось придумають, щоб врятувати своїх. На все є рада, все можливе. Для них все, що задумали досі, було можливе.

Буйне почуття волі, зухвала відвага ще солідним трупом пекла уста. Скільки то пригоди вони вже пережили щасливо! Обидва вони побратими. Вичитане в дитинстві в історичних повістях слово за ті роки стало рідним і зрозумілим. Вони як брати. То дарма, що не одні вони крові, — їм це байдуже. Разом пасли в дитинстві худобу на магурицьких верхах. Разом училися з самоосвітніми підручниками. Разом гуляли по всьому лісу і забавали. І в одному зені підпільної організації зв'яз їх мусульманий студент, що зайшов в гори, щоб стати їх проводником. В одну крику вони зносили відібрану в недобитків польської армії зброю. Разом приглядалися з верха, коли вперше в'їжджала в Міжгір'я червона кавалерія.

А потім почалися переходи через новостворений кордон.

Успіхи спокуюли до щораз нових пригод, нових подвигов. Як правдиві володарі, гуляли вони по своїх горах. Ніхто не вліпав їх.

І ось упирав. Ось ідути вони щораз далі від Міжгір'я, наче хто опутав їх невидимими путами і веде, тягне за собою. Німа в серці ні радости, ні почуття волі. Там лише глибинна тривога й біль. Та невіжа це можливе? Забрали їх найдорожчих, родичів, братів, сестер, і ось везуть. Над ранком застали ув'язнених. І чому не було їх тоді вдома? Нехай ішли б разом в тюрму, на вигнання. А так, як тепер робить? Віддати себе самохіть у руки? Навіщо? Чи напасті, розгромити валку, визволити рідно? І що далі? І чи це не безумство? Хто останеться в живих у тій суматосі й стрільнині?

Усташ притаївся за кущами ялівцю, біля нього приліг Павло, змагаючи якомога краще замаскувати себе.

За кількасот метрів перед ними, попіл обривом високої скелі посувалася валка з їх ріднею... Ось на передньому возі баба з Михайликом. І мати. Склала баба руки на грудях і хреститься невинно. А біля воза йде батько. Гологоліз. Де ж його шапка? Навіть шапки не взяв. Іде, наче смерть зціпата ступас біля карих, понурих голову. Тепер вони так близько. Якби крикнути, то почули б. Якби завітати спереду? Якби!

Павло відірвав очі від валки, глянув на побратима і знову задивився на валку. У Павла на возі мати. А коло неї сестра висока на клунках. Поруч їде брат Іван. Такий же, як і він, високий та згорблений. Не жили ніколи між собою добре, як брати. Ніби він, Павло, того мавству хотів, того поля по верхах. Називав його брат неробом, злодієм! До бібни не раз приходило. Іде тепер Іван і шокром на річці, на каміні спотинається, так жаль, так жаль! Недобрий Іван для матері. Ой, хто ж її тепер захистить, хто порятує? А сестра сама. Так як сестру свою любив! Куди ж вона тепер їде?

Раптом Павло стягнув по зброю. Він аж піднісся, забувши про всяку обережність; його висока, дебеда постать стала видна понад кущами.

Усташ уклонив побратима за руку.

— Павле! Павле! Що ти робиш?

— Пусті! — здригнувшись голос, простогнав Грицак.

Дивні, дивні, що він робить!

Виглядаючи свавільно, кружляв один Ідець навколо валки. Інші конвоїри йшли позаду. А той гуляв і щоразу піддавав до Грицакової підводи. Кінш ішов рівно з возом, а конвоїр нахилився аж на віз до його сестри. Як бранку везуть! На посміх!

— Я уб'ю його!

— Павле!!

— А що? Що скажеш? Що зробиш? Заборониш? Та?

Волхос? Нехай! Нехай! Нехай! Нехай!

— Павле! Тільки себе заважаєш!

Грицак поволі опустив зброю, приляг знову за кущами, утикнув голову в землю, зрівняв в неї головою, заринався усім тілом. Потім задивився знову на валку аж бездумно, ніби не розумів нічого. Він звик слухати побратима. Така між ними умова, такий між ними тихий договір. Утікач розум, він — сила. Один без одного ніщо, а разом йдуть вперед. Ну, добре, він покоровиться розуму. Він готов віддати своє життя, він не боїться нічого. Нехай Василь валку свою, нехай порятує його бідну сестру, не дасть її в ганьбу.

— Не можна, Павле! Не можна! — шепотів Усташ. — Стреляти по б'омі і наших. А як визволимо, то від зброї з ними? Куди їх дінемо? Може твоя стара мати їй твоя родина кодити?

— То їх на руках понесу.

— Недалеко занесеш.

МИ БУЛИ В ОДЕСІ І В СЕЛІ МАЗЕПА

(3 літніх мандрівок)

У липні виїхала з Торонта наша невелика група на прогулянку в американські гори. Було нас двоє членів П'яст-п'яст, троє активних пластуних сеньйорів, один старший пластуна та три пластунки-юначки.

Зараз таки за порогом Торонта, перед містом Кінгстон, де знаходиться відома в Канаді військова академія та стара фортеця, ми переїхали через кустик „канадської України“ — через місто Одеса і попри озеро цієї самої назви. Давніше ця осяда звалася Міл Крік, але в 1854 році її та озеро охрещено іменем найбільшого торговельного порту в Україні на пам'ять атаки одного англо-французького флоту, що відбулася під час 2-ї Кримської війни 1854-1856 р. Через Кінгстон ми поїхали до Монтерей, а далі на південь в гори Адрондак, які не одного з нас мали своєю красою, пригадуючи природу гір на Україні. Не диво, що тут відбуваються кожного року мандрівні табори пластуних і пластунок. Цього року помахували туди також пластуни з терену Канади.

Проїхавши гори, ми раз-у-раз попадали на українські о-селі, що чимраз густіше по-являються в найкращих за-кутках сходу Нью-Йорку. Зокре-ма околиця Гантеру в горах Кестікл стала справжнім укра-їнським літнім селом, а пре-гарні гори й дороги над старим селом річки надто добре нагадують про-гулянки-маандрівки.

З околиць Гантеру наш шлях повернув на північ, на Пластову Оселю Ел Четтем. В цій великій розкинутій на лісних горах „пластовій державі“ саме в той час відбу-вався табір юнаків, новачків і підтас новачок. Тут заікну-валися нами члени Таборової Комісії, які показали нам ко-жний кутко розлогої оселі. На-жалі, час не дозволив задер-жуватися на мазепинських свя-тків, що саме були пля-вовані на кінець тижня. В да-льшій нашій подорожі ми зу-пнилися на озері СУМА. Со-юзниця, а далі на о-селі Робіт-ничого Союзу на пограниччї Пенсильванії. Але час мандрі-вки минав стрімко, і ми не спос-тєрглися, коли прийшли до повернути в напрям канад-ської границі. Тоді урвався наш зв'язок з українсько-а-мериканським співтовари-ством, яку так усміхнено зустрічали ми на наших зупинках. Ми не думали, захоплювалися красою природи на кожному з цих „клаптиків української зем-лі“, але також завжди стара-лися зустрітися з нашими пластунами, та пластунками.

Ось так у Мазепинський рік довелось нам потрапити при-падково, що на один слід ши-рокої популярності нашого Гетьмана і може додати дріб-ний причинкою до його історії.

З Мазепи наша путь ішла на Воффало, а там, розумі-ється, вступили ми на Пласто-ву Оселю „Новий Союз“. Бу-в гарний літній день і всі та-бори виїхали на купівлю, але ми такі кинули оком на ліс-штер, привітали численні ля-лі, що залишилися сторожати лежаків новачок, передали таборові пластовий привіт і пустилися в дальшу дорогу через Ніагару до Торонта. Час не дозволив нам загля-нути ще до одної місцевості під назвою Одеса у стейті Нью-Йорк та довідатися де по-близь про мешканців та по-хождення назви, але це напевно зробили пластуни з Рочесте-ру та Сиракуз, яким туди ближче, як мандрівникам з Канади.

Наша мандрівка закінчилася. Проминуло ще одне літо, яке залишило в нас, крім гар-них спогадів, почуття, що скрізь на американському кон-тиненті можна знайти „клап-ти української землі“.

С. Г.

Надпис при в'їзді до села Мазепа поблизу Анісбургу в повіті Юнйон, Па.

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ УПАДКУ БАТУРИНА

(Продовження зі стор. 3-ої)

страцією дії темних сил у нашій історії, які завжди ни-чили й нищать найкращі за-думи наших державних мужів. І цей наш історичний фата-лізм дуже добре розумів І. Мазепа, який у знайомій своїй думі писав:

Всі кожному щиро прагнуть.
Та не в один гуж всі тягнуть!
Той — на право, той — наліво,
А всі браття, — то-то я диво!

І тут саме лежить основна причина упадку Батурини й виривання його населення. Треба згадати, що московсь-кі збрива в Батурині знай-шли свій відгомін у числен-них зводомленнях чужинців дипломатів, які також учас-ників шведсько-московської війни. В основному російські історіографи прийняли фор-мулку про взяття Батурини штурмом (Очерки історії СРСР, XVIII в., ст. 498), а українські совєтські історі-ки покладають на допомогу козацків, які були в фортеці і зруйнували місто.

Проте аналізуючи причини упадку Батурини, слід ще згадати зовнішній фактор, я-кий грав також значну ро-лю. На увазі масмо повільне просування шведсько-україн-ського війська, яке головню затрималося і мало певні че-решки при переправі через Де-сну. Ця затримка дала змо-гу москалям випередити Ма-зепа й підступом здобути мі-сто.

Як уже раніше згадало, — Петро І бажав на прикладі Батурини відрашити укра-їнське суспільство від актив-ного допомоги Мазепі. Петрові вповні вдалося досягти сво-го мету — як писав Грушев-ський, „великий майстер у те-рорі Петро — вмів налякати українську суспільність і у-країнський народ сильно, сме-ртельно, до нестями“. Нас-лідки цього дуже добре зро-зумів гетьман, який, побачив-ши згарища міста, сказав: — „Україна, настрашена Бату-рином, буде боятися за одно-го“.

Мета ж бо то велизна, що я до неї стремлюсь,
Оце: Держава над усі держава слава,
А найгірнішому — корона й державна!

Гетьман І. Мазепа

Протокол призначення нагород у Мазепинському Звизі Молоді

У висліді змагань гуртків мистецької самодіяльності у-країнських молодечих органі-зацій, переведених Комісією Молоді ЮКОМА з нагоди 250-ліття виступу Гетьмана Івана Мазепи на умовах, поданих до загального відома у кому-нікаті ч. 3 цієї ж Комісії, під-час вчора-конкурсу, який відбувся в суботу, дня 19-го вересня 1959 в залі школи на Аве. В у Нью-Йорку, жорі в складі: пані Оленка Гердан, Ніксана Вікул і Алла Дави-денко та панове: Ігор Соне-вицький і Юрій Кононів ухва-лили відзначити:

1. Ансамбль бандуристів пла-стової Станції в Нью-Йорку (кер. Володимир Гайдук) за ілюкація українського інстру-менту і виконання реперту-ру, з'язованого з темою зма-гань — платівкою пісень бан-дуристів Китастого, підкре-плюючи недосконалість ви-конання і коментарем наполе-гливої праці.

2. Мандолінову оркестру ЮКОМА в Пасейку (кер. Я-рослав Костишин) за добре виконання, дисципліну та ор-ганізацію — збірником на-родних пісень „Ліра“, зазна-ючи, що репертуар був був підібраний невідповідно до теми змагань і навіть з додатком чужих пісень і мар-шів, що обнизило вартість виступу. Нагороду (збірник „Ліра“) уфундувала книгар-ня „Арка“ в Нью-Йорку.

3. Групу СУМА з Нью-Йорку (кер. сот. Ю. Кононів) за збірну деклямацію вірша Ма-зепа „Всі кожному щиро пра-гнуть“ — за опанування тек-сту і добре виконання — „Кобзарем“, одностопником, у-фундованим видавцем в т. в. „Книгоспілка“.

4. Групу ЮКОМА Осеред-ку ім. Чупринки в Нью-Йорку (кер. А. Давиденко) за ви-конання уривку з п'єси Л. Ста-рицької-Черняхівської „Іван Мазепа“, за задум і викладку праці — грамотою за участь, а то з уваги на те, що за бра-ком другої такої ж групи ала-стивих змагань за першество не було переведено.

5. Пластуку Оксану Струк з Філадельфії за виконання і

Волод. Савчак

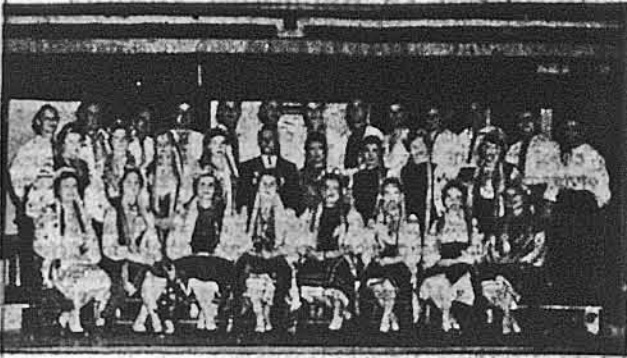
ПРИСЯГА ПОЛКОВНИКІВ ГЕТЬМАНОВІ МАЗЕПІ

Виконавці інсценізації „Велика Ідея“, виведеної під час Майдфестації „Гомін України“, що відбулася дня 21-го чер-вня 1959 року в Карнегі Голл у Нью-Йорку. Зліва до права: Н. Починюк, П. Микитин, М. Кушнір, О. Степура, В. Генд-рих і В. Чупа.

Фото: М. Ляницький

Ютика відзначає 250-ліття Івана Мазепи

Злучений хор українців в Ютиці під дир. Імж. С. Шевченка

З ініціативи відділу УККА відбулися в Ютиці в дні 6 червня сходили представни-ків українських парафій та організації, на яких обрано Ювілейний Комітет для ви-конання Мазепинських Роко-вин.

Комітет репрезентує цілість українського громадянства мі-ста Ютики та околиці і енер-гійно веде відповідну підго-товку.

Святочні імпрези відбуду-ться в днях 18 та 25 жовтня 1959 року.

Святування 18 жовтня по-чнуться відправами в укра-їнських церквах, а головна ар-хирейська Служба Божа та Панахида будуть відправлені в церкві св. Петра і Павла.

Після церковних відправ відбудується бенкет для укра-їнського громадянства та за-пращених чужинців. Головним бенкетом на бенкеті буде конгресмен Олександр Пріс-а, а на тостівській запрошено відомого громадського дія-ча П. Едварда Попіла з Сирен-тоу, Па. Участь у святкуван-ні візьме також мейор міста Ю-тика Мек Кеннон та визна-чіть громадянин: декан Гамі-тон Колледж, проф. Толдс.

За Ювілейний Комітет
Д-р Олег Волосинський, голова
Войтович, секретар

Університет Українознавства в Нью-Йорку

Дирекція Університету Ук-раїнознавства в Нью-Йорку, який в цьому навчальному ро-ці вступив у шостий рік існу-вання, подає до відома, що від жовтня ц. р. починаються нормальні виклади і семіна-рній апарні в таких галузях українознавства:

а) українська мова і літе-ратура;
б) історія, економіка і дер-жавно-правний лад України;
в) українське мистецтво і фольклор;
г) археологія України.

Метою Університету Украї-нознавства є дати українськ-им молоді, яка вчиться в аме-риканських каледжах і універ-ситетах, відповідне для її ві-ку знання про Україну та заохотити її до дальших са-мостійних українознавчих сту-дій з метою служіння украї-нській справі на чужині. Зн-чайними студентами УУ мо-жуть бути студенти америка-нських каледжів і університет-ів, як також студенти остан-нього року навчання в серед-ніх школах (гайскулх); віль-ними слухачами можуть бути всі інші особи, заінтересова-ні в поглибленні своїх украї-нознавчих знань.

З метою відзначити ідею і чин Великого Гетьмана Івана

В. С.

У 250-ті РОКОВИНИ СМЕРТІ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

(Закінчення зі стор. 3-тої)

кого народу на об'єднання території України під владою гетьмана.

Дещо змінилось на ліпше положення гетьмана Мазепи, коли шведський король Карл XII прогнав з Варшави польського короля Августа II з саксонської династії і польська шляхта шведської орі-єнтації вибрала на трон Стані-слава Лещинського. Мазе-па міг перекоувати царя Пе-тра, що всі полки готові слу-жити Лещинському й шведам, а тому, мовляв, слід забрати від них землі Правобічної У-країни.

Однак Мазепа бачив нема-лу небезпеку для українськ-их вольностей у безоглядній політиці царя Петра. Деспотична натура московського царя не мала ніякого впливу: цар Петро не шанував авто-номних прав і законів в У-країні і не був вдячний гетьма-нові за його лояльність. 17-06 року цар Петро запрошу-вав славновісного англійсь-кого полководця і політика Джана Черчила, що мав ти-тул князя Марлборо, щоб при-їхав в Україну на уряд геть-мана, замість Мазепи. Це не-дешевило тайною для Мазепи і, безперечно, дало йому че-лову причину для невдоволе-ня супроти московського ца-ря.

Той направо, той наліво,
А всі, браття: то-то й диво!

Коли читати лист пізнішого гетьмана на еміграції Орлика до Митрополита Стефана Яворського з 1721 року і по-рівняти думки Мазепи, в листі записані, з цією поезією, то не-має сумніву, що автором її був Мазепа. Але Кочубей не міг документально уругуну-вати свій донос. Цар звелів його передати на український суд, і 1708 року Кочубей був засуджений на смерть.

Московська пропаганда з часів царя Петра старалася представити виступ Мазепи проти Московського царства як діло його самого, як ба-жання здобути персональну користь. Досліді історичних документів тієї доби показу-ють поза всяким сумнівом, що Мазепа у своїх планах відірвати Україну від мос-ковської протекції не був сам, а спирався на козацьку стар-шину. Український народ у-сіх станів тяжко переносив утиски московські: грошові контрибуції, постачання гро-шів для московського вій-ська, будівництво таверний, ко-пання каналів, далекі походи в Московію, переказував у доносі лиш чутки. Кочубей не міг захитати довіря Моск-овського уряду до Мазепи навіть патрістичною поезією, яку він прислав з доносом, запевняючи, що та поезія — твір Мазепи:

Всі кожному щиро прагнуть,
А не всі в один гуж тягнуть!

Так, що це чули козацькі старшини: „Пора тепер узятися до цих ворогів“. На це гетьман теж голосно відпо-відав: „Не пора! Невбезпечно буде, не кінчимо однієї вій-ни з неприятелем, починаючи другу внутрішню“. Після цієї розмови гетьман заявив своїм старшинам: „Чи все чули? Все мені цілі пісні спі-вають і в Москві, і вояди; не попусти їм тільки, Боже, виконати те, що думають“.

Козацькі полковники пові-домляли гетьманові, як з на-родом українським і військом козацьким безоглядно пово-дяться московські команди-ри в Україні: були княми до голови козацків, що були прислані будувати твердині, вузх ім відрубували. Москов-ське воцтво чинило насиль-ство над жінками, грабувало лю-диність, навіть старших би-ло до смерті. Проти тих на-сильств підносили протест козацькі полковники перед гетьманом: „Як ми за душу Микитинського заведемо Бо-гамолимо, — славимо його ім'я, що Україну визволив від яр-ма людського, так навапни, і ми і діти наші на вічні часи душу й кості твої будемо про-клинати, якщо нас по смерті свої у такій неволі залишимо“. Це були слова Прилуцького полковника Горленка до Ма-зепа в Києві 1706 року. Чу-чі нарікання й скарги геть-ман, але своїх думок нікому не відкривав. Тільки у вересні 1707 року поділив своїми настроями з Пилипом Орли-ком, генеральним писарем гетьманського уряду. Про роз-мову з гетьманом описав Ор-лик пізніше в листі до Мит-

рополита Стефана Яворськ-ого в 1721 році, перебуваючи на еміграції. Мазепа сказав Орликові 17 вересня 1707 ро-ку:

„Перед всевідаючим Богом протестуюсь і присягаю, що я не для приватної своєї ко-ристі, не для вищих гонорів, не для більшого збагаче-ння, але для нас усіх, для жінок і дітей наших, для загального добра матки моєї вітчизни, бідної України, всього Війська Запорозько-го і народу і для підвищення і розширення прав і вольно-стей військових хочу те при-Божий поміч чинити, щоб ви там від московської, як і від шведської сторони не за-гинули“. Молодий і гарячий характером Орлик сказав гетьманові:

„Якщо перемога буде при шведах, то ваша вельможність і ми всі будемо щасливі, як при царі, то й ми пропа-демо і наріди погубимо“. Геть-ман на це відрубав:

„Якщо курки не вчать! Чи я дурень відступити передчас-но, поки не побачу крайньої необхідності; цар не буде в стані не тільки України, але й своїй державі від сили швед-ської оборонити“.

В цих словах криється вся суть політики Мазепи. Він чекав слушного часу.

1708 року Карл XII з пе-реможним військом рушив із Польщі проти Московщини. Мазепа сподівався, що шведи підуть просто на Москву, і Україна лишиться в стороні від генеральної війни. Але — несподівано Карл XII повер-нув своє військо на Україну. Це сталося після програної

битви на Білій Русі, під Ліс-ною, де шведи втратили обо-ї артилерії.

Таким чином Карл XII рушив в Україну в надії, що уряд і народ України допо-муть йому в тій тяжкій си-туації. Навапни, Мазепа міг думати, що Карл XII, бу-чи в Україні, приведе могут-ні сили, які не дадуть Мос-кві плонувати козацьку дер-жаву. Адже Мазепа, що відвернутий від себе підозрі-ний Москві, мусів послиати свої полки на поміч цареві Петрові, і в Україні було у-країнського війська дуже ма-ло.

Якою великою несподі-ванкою для Мазепи був при-хід шведів в Україну, видно з його слів до Орлика:

„Нечистий зле короля в Україну, він потягне за со-бою всю московську зграю!“.

І з перших днів зустрічі Мазепи з Карлом XII ви-явилася велике взаємне розча-рвання обох таборів. Шведи не вміли оборонити проти мо-сковської атаки Мазепиною столиці — Батурини, де геть-ман зібрав багато провіанту і лишив сильну залогу. Зни-щення Батурини московським військом під проводом Мен-шикова, який звелів усе ло-дність побивати, зробило в Україні страшенне враження. Те-рор, який почало московське військо в різних частинах У-країни, примусив людиність сидіти якнайменше, щоб не ви-кликати це більше репресій.

Поряд з терором, Москва взялася до пропаганди: цар звелів православного духо-венства проголосити в Глу-хові Мазепу „відступником“

від православної віри. В сво-їх маніфестах до українськ-ого народу Петро уживав о-фіційною демагогії, мовляв, що проти податків, що вста-новив в Україні гетьман Ма-зепа і що ті податки цар велить скасувати. Стиль царської пропаганди міг би відерка-ти конкуренцію з демагогією більшовиків.

„Можемо не соромлячись сказати, що ніякий народ під сонцем не може похвалити такими вольностями, привілеями і полєгостями, як з нашої, царської вели-чества ласки, нарід малорос-ійський, бо ні одного шля-ху у всьому малоросійському краю брати ми не дозволя-мо“.

Терор і демагогія Москви і переконання, що військова сила шведів замала супроти московської армії, похитнули віру й між старшинами ко-зацькими, які пішли за Ма-зепою і перед якими він прися-гав у Бахмачі 24 жовтня 1708 р., що прийняв протек-цію шведського короля не для приватного інтересу, а для загального добра батьківщини.

Надію на поліпшення збу-дила між членами українськ-ого уряду вістка, що Військ-о Запорозьке на чолі з кош-товим Костем Гордісником го-тове виступити з гетьманом і шведами проти Москви. При-ходили вістки також з пів-дену. України, з Полтавського полку, де не було московсь-кого війська, що там людин-ість козацька, що там людин-ість неволі. Дійсно, в Бе-лгороді 1708 року Гордісник і 8,000 запорожців прибули із Січі в городову Україну і не здійснилися.

П. С.

ПЕДІЛЯ, 11-го Жовтня 1959 в Нью Йорку, Залля HUNTER COLLEGE Початок о год. 5-ій веч.	СУБОТА, 24-го Жовтня 1959 у Філадельфії, Залля TOWNHALL Початок о год. 7:30 веч.
--	--

ПРАЦЯ • HELP WANTED FEMALE •

ПОТРІБНО...
ІНТЕЛІГЕНТНОЇ
МОЛОДОЇПАННИ
— ДО ШИТТЯ —

Навчимо. — Добра нагода навчитися моделювання для першорядних клієнтів. — Платня після уяви.

Dana's Fashion Studio
547 Central Ave. — NEWARK, N. J.
Tel.: HU 3-9121

Дівчата — Жінки!

БУФЕТ
ЗНАКОМЛЕННЯ
З КУХНЕЮ

Добра нагода дістати в руки професію, яка дасть Вам цінневе утримання.
Перша винагорода \$50 — \$57

Добра нагода для швидко-го підвищення на праці в керівних компаніях ресторанів в Нью-Йорку.
• Багато добрих користей!
• Службові уніформи
• Дарові знамениті обідні!
Довідуватися щоденно від 9:00 ранку до 3:00 по н.

Stouffer's

RESTAURANT
Для заїтересованих —
службовий айд.
3 East 57th Street
New York, N. Y.
PL 3-1989

ПРАЦЯ • HELP WANTED MALE •

Юнаки — Мужчини!

КУХОВАРСЬКІ
ПОМІЧНИКИ
РОЗВОЗЧИКИ ТОВАРІВ
КЛОПЦІ В АВТОБУСАХ

Подаємо. знамениті нагоду, щоб навчитися професії, в якій завжди зможе заробити на життя. Треба знати де-що по-англійськи.

Перша винагорода \$50 — \$57

Добра нагода для швидко-го підвищення на праці в керівних компаніях ресторанів в Нью-Йорку.
• Багато добрих користей!
• Службові уніформи
• Дарові знамениті обідні!
Довідуватися щоденно від 9:00 ранку до 3:00 по н.

Stouffer's

RESTAURANT
Для заїтересованих —
службовий айд.
3 East 57th Street
New York, N. Y.
PL 3-1989

BUY U.S. SAVINGS BONDS

Комісія рекомендує Президентів судової
заборону страйку портівних вантажників

Вашингтон. — Триденна комісія визначена Президентом, перевірила справу страйку портівних вантажників, і 7-го жовтня ствердила, що той страйк спаралізував усі східні й південні порти ЗДА та загрожує здоров'ю й безпеці мешканців цієї країни. Комісія джекетом переслала вою рекомендацію Президенту до Каліфорнії, де й лікує перестуду, і сподіюється, що вже до полудня 7-го жовтня спілка портівних вантажників дістане судову заборону страйку, в п'ятницю її члени верну-ться до праці. Покищо всі пасажирські літаки в аеропорту мають клопити за вантажуванням і завантажуванням пакунків на кораблі, і ядять собі, як можуть. Най-гірше с з товарними кораб-лями, що мали бути терміно-во доставлені в призначені місця. Комісія може стверди-ти тільки факти у зв'язку зі страйком, а Президент рішає, чи ті факти оправдують про-ти суд про заборону страй-ку на протязь 80 днів. Коли б продовж тих 80 днів не при-йшло до заключення контра-кту, то спілка вантажників має право тоді продовжувати страйк. — З Пітсбургу, Па. повідомляють, що Президент Айсенгавер рішився вже еко-ністати з закону Тефта-Гарт-лі для того, щоб припинити страйк сталеварів, який три-свід від 15-го липня, і який починає загрозувати безпе-ці країни, бо численні під-приємства не мають сталі для продукції, а тому числ'є тер-мів і оборона продукції. Цей страйк тривав вже 13-ий місяць, і переговори роз-билися, що немає навіть ви-глядів на те, щоб представни-ки обидвох сторін, сталевари і валежники сталевих компа-ній, зійшлися на спільне засід-данні. Обидві сторони не ба-жають собі, щоб уряд виму-шував в їхній спір, але Пре-зидент вже давніше запови-нує країна має великий встра-ти від того страйку, і тому треба його припинити. Пре-зидент мав би вже в четвер 8-го жовтня визначити комі-сію для перевірки справ страйку сталеварів.

В Ірану йде боротьба між комуністами
і їх противниками за впливи

Багдад. — В Ірану бороть-ба між комуністами та їх про-тивниками перенеслася на те-мені станах і професійних ці-лох, при чому комуністи чекають, а то й діверто програють. Ось так штикомуністи осягнули пере-вагу і правління у впливовій професійній організації адво-катів і мають всі шанси здо-бути в свої руки стану ор-ганізації іранських селян. Те-саме стосується організації училів і студентів. Зате в про-фесійній організації журналі-стів комуністи з допомогою своїх лівих поплечатів захо-пили в руки правління і пе-ревели, затверджену урядом постанову, що не члени ор-ганізації не мають права ви-каувати журналістичної про-фесії. Внаслідок два найпо-важніші антикомуністичні шо-денники в Багдаді мусять тимчасово припинити свою по-дачу. Ця справа набрала в І-рану багато шуму і йде на-тистик на уряд, щоб він не під-тримував комуністів в їх на-маганнях здобути монополі-у пресою — інформаційні служби краю.

КНИЖКИ

ВИПРОДАЖ

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ
СЛОВНИК

893 сторін. — В гарній опра-ві. — Містить необхідні технічні термини та одиниці для виміро-вання. — Ясна фонетична ви-мова. — 20 відсотків від про-дажу йде на Український Техні-чний Інститут, шлях українсь-кого школя в Америці.
Ціна від автора — 3 дол.
Замовлення надсилайте на адресу:

J. SALASTIN
104-25 — 114th Street
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel.: MI 1-1410

ДЛЯ ВАШОЇ ВИГОДИ ВСЕБІЧНА
ФІНАНСОВА ОБСЛУГА:

- Забезпечені щадничі конта до \$10,000
- Позички на купно домів
- Грошові перекази (Money orders)
- Різдвяні ошадности
- Ошадности приймаемо поштою
- Безплатне паркування

3 1/2%
БІЖУЧА
ДИВІДЕНДА
РІЧНО

Відсотки обчислюємо що півроку на Ваших ошадностях.
Урядові години:
від понеділка до четверга вкл.: від 9:00 рано — 4:00 п. н.
в п'ятницю: від 9:00 рано — 8:00 вечора.

TRIDENT SAVINGS
and Loan Association
760 CLINTON AVENUE, NEWARK 8, N. J.
(Corner — Leslie Street)
(Tel.: ES 1-1120)

NOW, WHILE THE KILLER WAS STUN-
NED, TARZAN PUSHED REDFIELD
TO THE FLOOR, OUT OF HARM'S WAY.

THEN HE RACED TO THE TABLE
AND EXTINGUISHED THE LAMP,
PLUNGING THE ROOM INTO BLACKNESS.

Коли вбивник був приго-
ломшений, Тарзан поклав
Редфілда на долівку, подаль-
ше від ліжка.

Після того він побіг до сто-
ла, щоб загасити лампу, і
щоб німната поринула в тем-
ряву.

ТРИДЕННА РЕЄСТРАЦІЯ
ВИБОРЦІВ В НЬО ПОРКУ

Нью-Йорк. — В Нью-Йорку почалася реєстрація виборців в четвер 8-го жовтня від 5:30 години по пол. до 10:30 і триватиме в п'ятницю від 5:30 до 10:30 по пол., та в суботу від 7 рано до 10:30 вечора. Хто с зареєстрований і не змінив ме-шкання, той не мусять нашо-во реєструватися. Хто заре-єструється цього року, то його реєстрація буде важна і на другий рік під час конгресо-вих і президентських виборів. Реєстрація відбувається у ви-борчих льокалях, звичайно в школах.

• Найвищий Суд Західної Німеччини затвердив засуд на 14 років в'язниці для голови ко-муністичної партії, болгарського торгове-лю м. Кирила Масленкова, за організування піпояжу на ракетних базах ЗДА в Німеч-чині.

Сенатор Кітінг проти Ачесона в справах
Німеччини і НАТО

Бонн. — Сенатор Кеннет Кітінг з Нью-Йорку виступи-в проти колишнього дер-жавного секретаря з адміні-страції през. Г. Трумана, Лі-а Ачесона, за його виступи під час чотироденної німеч-но-американської конферен-ції в Бонні напередодні мину-лого цього тижня. Сен. Кі-тінг заявив на власній пресо-вій конференції, що він „по-чуває себе неспасливо" з при-воду критиків Ачесона кон-ференції уряду Америки та викликаних фальшивого пражання в німеччині чини-ців, наче б Америка готова бу-ти на поступки Москві у спра-ві Берліну. К. Кітінг рішуче заперечує цьому, запевняючи,

що він уперше щось подібне почув від Ачесона, який ви-словили тільки персональні свої погляди, а не був в цій справі речником американ-ського політичного світу. Кі-тінг звернув теж увагу, що запропоноване Ачесоном на-державне керівне тіло в НАТО привнесло б тій організації більше шкоди, як користі, бо різні держави НАТО, між ни-ми ЗДА, напевне не захоті-ли б використати права суверен-ности своїх рішень. Щодо по-ради Ачесона, щоб у справі Берліну вважали не дискус-увати з Советами, Кітінг за-явив, що він не уявляє собі, як у такій справі можна омину-ти переговори.

Ще про зустріч Коломийян — Покутян

— В доповідній звітності в пресі про Зустріч Коломий-ян-Покутян 5-го липня в Торон-ті, зазначаємо, що спільна знімка учасників випала д-же гарно і буде милою па-мяткою для всіх. Нам скари-бники додатково розсилає зні-мк після надіслання власних коштув.

Велика кількість привіт-тів надійшла із приводу Зустрі-ч: свідчать, що наш заклад до співпраці знайшов прияз-ний відгук в серцях земляків. Із-за браку місця виниємомо деякі з них: пп. Н. Анд-русів, дир. М. Недільський, м-р. Т. Печерський — Філа-дефія; інж. Кузик — Трен-тон; д-р Б. Кузьма — Нью-Йорк; Д. Мельник — Вінні-пег; П. Тоніловський, м-стер Іван Кейван і д-р М. Ке-дунік; Я. Недільський — Ед-монтон; І. Бованко — Трен-тон; М. Гнатчук, Я. Зубаль, Е. Кульчицький — Дітройт; інж. В. Дмитренко — Мінеа-поліс; М. Мельник — Честер, Па.; інж. Р. Вергун — Роче-стер; Г. Михайлюк — Едлер-лін, Н. Лакота; інж. М. Бе-резовський — Лос Анжелес; о. В. Пилипенко — Німеч-чина, та п. М. Ломачинський, який автор праць про Гуцуль-щину.

Про плян дальшої праці, У-права Комітету рішила:
1) Видати Листований альбом зі світлинами з різних ділянок нашого життя на По-кутті і Гуцульщині, а зго-дом видати теж збірник із науковою частиною і мемуа-ристикою частиною ілюстро-ваних, або
2) З уваги на більші ко-шти видання альбому обмежи-тися тільки до видання збі-рника з ілюстраціями.
Управа подібає про вибір о-кремих Комісії, видавничої і фінансової.
Треба відмітити як додатний факт, що під час Зустріч зго-лосили своєму присутствую-чому пп. проф. д-р А. Кля-жиский, лікар д-р І. Подюк,

СВІТОВИЙ РІК УТІКАЧА

(Закінчення зі сторін 2-го)

Хітний бік справи промовля-є те, що набагато легше, на-приклад, провадити розмови з німеччиним урядом якійсь од-ній сторін, в якій заступлені всі, як з представниками по-літичних національних груп з різними аспектами; та й мож-ливості с тут не лише але-ретичними дорадниками, але й помічниками у виконанні тих чи інших завдань.
Але замало самих деклара-цій про те, що акція за оста-точну господарську інтегра-цію наших людей в Німеччи-ні, Австрії та інших європей-ських країнах повинна вестись по-літично, а не тільки на-ти латти на ЗУАДК. Треба, щоб усі наші, в першу чергу, успішно-громадські органі-зації, які діють в межах тих теритав, а в ще більшій мірі в ЗДА, спрямували свої сили

на найтіснішу співпрацю з ЗУАДККомітетом, бо тільки в такий спосіб можна буде про-вести всі конечні заходи для впорядкування матеріальної, національної і духовної сторін-ки життя маси наших утіка-чів. Спеціально цій справі мо-жуть прислужитися в ЗДА Союз Українок, Комітет Мати і Дитини, а в Європі Об'єд-нання Українських Жінок, з одного боку, шляхом органі-зації відпочинку фахових курсів, а з другого, — мобілі-зацією потрібних матеріаль-них засобів. До речі, в цьому напрямку можна знайти ре-альну поміч, наприклад у Ні-меччині, в кругах німеччин-ських жіночих організацій, які ма-ють великий досвід і спромо-жності.

Ще одною важливою спра-вою, яка має тісний зв'язок з Рокком Утікача, с позитивне наставлення „нашої еміграції" до цього великого діла, тим більше, що вона не тільки са-ма пережила гіркі тaborові дні, але й користувалася до-помогою для покращання її буття. Десятки тисяч наших людей користали з помічі ЗУ-АДК у при переселенні до за-морських країн, але ще й до-сі не всі виявилися з своїх зобов'язань супроти ЗУАДК. Коли кортежі робітників змо-гли пожертвувати відногий-ний заробіток апродож ціло-го року на Рік Утікача, то чо-му б наші люди, які мають забезпечену працю, не мо-гли б те саме зробити хоч би тільки у відношенні до своїх земляків? Про наші Церкви й не гадуємо, що вони зрозумі-ли без особливих закликів.

Завжди пам'ятаймо, що все, що буде зроблено для наших людей власними силами і си-лами чужих, повинно стати базою для забезпечення пра-вильного розвитку нашого до-ростаючого покоління в на-ціональному і морально-етич-ному відношенні. Малецький збірники, що поступають з лі-квідації тaborів, повинні бути забезпечені не лише матері-альною, але й духовною опі-кою своїх Церков. Досі спра-ва духовної опіки наші загал не надавала великої ваги. У ви-сліді майже ні в одному тaborі не було окремих примі-щень для Богослужб, хоч за-вжди знаходилися місця на-шинок. Треба сподіватися, що ЗУАДК, як учасник у вирі-шуванні справи остаточного поселення наших людей, по-дбає й про те, щоб духовне-ство наших Церков мало як-найдогідніші умови для сповняння своїх духовних обов'язків і стало чинником примирення та поєднання у нашому громадському житті.

Все це треба як слід пере-думати, все зважити без зай-вих сподівань, приймаючи під увагу лише реальні речі, бо не знати, чи це матимемо ко-лись такі можливості, як в проголошеному Світовому Ро-ці Втікача.

ЗА Комітет
Д-р Я. Шипайло

Штутгарт-Геймаден.

„Лицо потребує доброго матеріалу для про-мови на традиційному Листопадавому, Січневому чи Шевченківському концерті, то візьміть до ру-ко книжку д-ра Шлемкевича. В ній знайдете те, чого шукаєте".
(„Українські Вісті" — Едмонтон)

М. ШЛЕМКЕВИЧ
ВЕРХИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ
ПРОМОВИ — ДОПОВІДІ

Книжка має 160 сторінок.
Ціна — 2.00 дол.
Замовляти прохаємо на адресу:
"СВОВОДА"
P. O. Box 316 — JERSEY CITY, N. J.

ОСОБЛИВО СВОЧАСНА І ПОТРІБНА КНИЖКА

48 E. 7th St.
New York City

Tel.: GR 3-3550
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ
по \$65.00 (замість \$110.00!).
українськ. або англійськ.

BUSINESS OPPORTUNITY

JERSEY CITY HEIGHTS

На продаж
ДЕЛІКАТЕСЕН І ГРОСЕРІЯ
Досконалий бізнес.
Низька ціна.
За дальніми інформаціями
телефонуйте:
MARY V. WOURMS
601 Palisade, Jersey City, N. J.
SW 5-2840

НА ПРОДАЖ
ВИНДОКЛІНЕРСЬКИЙ
БІЗНЕС

Дуже добрий і доплатний.
Може бути для 2-ох або 3-ох
робітників праці.
У цьому бізнесі, я вже 46 років.
Хто бажає би купити, прошу
голоситись листовою або тел.:
William HIRCHYCI
71 Chestnut Street
Williamantic, Conn.
Tel.: SA 4-3734

MISCELLANEOUS

КРАПОВИ ГРИБИ

Цілі
Небувала нагода — \$3.75 фунт
Спеціально низької ціни в тім
році. Виспавмо поштою.
KIRSH
MUSHROOM CO.
168 Rivington Street, N. Y. C.
Tel.: GR 3-3393

ОГОЛОШЕННЯ
ВІДДІЛІВ
Українського Народного
Союзу

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місяч-ні Збори Б-ва св. ап. Петра і
Павла, Відд. 102, відбулися в
неділю, 11-го жовтня 1959 року,
в залі по співацькій службі Божій,
в церковній залі, при 2280 W.
7th St. — М. Мольський, предс.; С.
Косиш, нас.; М. Бобочко, секр.

ЧЕСТЕР, Іл. — Т-во ім. Т.
Шевченка, Відд. 156, повідом-
ляє всіх своїх членів, що Місяч-
ні Збори відбулися в п'ятни-
цю, 18-го жовтня 1959 р., в год.
8-й веч. Просимо всіх членів
прибути, бо є важливі справи до
вирішення. — В. Новак, секр.

Посмертна згадка

Михайл КАЗЬ, довголітній член
Б-ва св. Володимира, Відд. 130
УКРОС-у в Нью-Йорку, помер
у ніч з 10-го на 11-го жовтня 1959
року, після важкої хвороби, на 67-му ро-
ці свого життя. Покійний
залишив після себе дружину
Варвару, сина Дмитра та
двох дівчат. Покійний похоро-
нив в селі Фуртори, пов. Збо-
рів. Завіщаний Покійного спочинає
а пох. завіщаний П. Яреми
— 129 E. 7th St., N. Y. С. Похоро-
н відбувся в суботу, 10-го
жовтня 1959 р., в о. 9:30 ра-
но, з церкви св. Юрія в Нью-
Йорку, на цвинтар в West-
bury, L. I., N. Y. Члени Б-ва
і 130 Відд. запрошуємо взяти
участь в похороні і тим від-
дати посмертну прислугу По-
кійному. — Р. Н. П.
Управа 130 Відд.у

ПРО НАШУ МИНУВШИНУ
дитя, юнацтво і дорослість
оповідає цікава книжка
А. ЛОТОНЬКОГО
КНЯЖА СЛАВА
Важко ілюстрована книжка
що має 196 сторінок,
коштує лише \$1.00.
"СВОВОДА"
JERSEY CITY 3, N. J.
P.O. BOX 346.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЦИПРА І ЧЕСНА
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦАХ
Контролює температуру.
Модерна ванна до улашту-
вання.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

UKRAINIAN DANCE ALBUMS

No. 1, 2, 3, 4, 5.
for ORCHESTRA or SMALL COMBO
Containing 20 most popular dances in each Album.

Instrumentation:
1st VIOLIN TROMBONE — CELLO
1st — 2nd CORNETS BASS — TUBA
1st — 2nd CLARINETS PIANO
E & ALTO SOXOPHONE.

Price each Book — \$1.25 Piano Book — \$1.75

Order from
Joseph SNIHUR
1284 Salem Avenue — Hillside 5, N. J.

ПАЧКИ до КРАЮ
на кредит, без влати і процентів

Щоб полегшити у висилці допомогових пачок
до Старого Краю, — власитель відомої
УКРАЇНСЬКОЇ МАНУФАКТУРНОЇ
КРАМНИЦІ

CENTRAL DRY GOODS

Василь СПІСАРЧУК, постановив дати вигідний
кредит і обнизити ціни до мінімуму.

Щоб переконатися П. Т. Покуттян на скільки нижчі ціни
в його крамниці, як де-інде, СПІСАРЧУК рішив винагоро-
дити кожного, хто відвідає котору небузь з його крамниці.
Кожний, хто заїде перевірити та порівняти ціни, дістане од-
ну вогняну хустину, як нагороду за втрачений час, а хто
закупить товарів на пачку, дістане один купон на вбравня.
На склад знайдете все потрібне до висилки, зачинаючи від
найкращого англійського матеріалу, та кінчаючи на ни-
тках до вишивання. Фірма продає також до крамниці для
перепродажі. Власники висилкових фірм, що не купу-
ють у СПІСАРЧУКА, можуть прийти перевірити, чи не де-
шевніше куплять, як в якій іншій гуртіні. — СПІСАРЧУК
справджує товари, оминаючи всяких посередників, тому
ціни дуже низькі.

ДВІ ВИГІДНО РОЗПОЛОЖЕНІ КРАМНИЦІ:

одна на Заході друга на Сході
ДІТРОЙТУ: ДІТРОЙТУ:
7300 Michigan Ave. 9504 Jos. Campau
Corner of Chopin проти вул. Poland
Tel.: VI 1-5355 Tel.: TR 3-1666
поруч 9510 J. Campau

де СПІСАРЧУК відкрив ще одну
КРАМНИЦЮ з ВЗУТТЯМ
для чоловіків та дітей.

Добре взуття по низьких цінах. Щоб здобути клієнте-
лю, кожний хто купить черевки до праці або на свято за
\$6.25, дістане одного долара в презенті.

Крамниці відчинені:

Понеділок, Вівторок, Середа — від 9:00 рано до 8:00 веч.
Четвер, П'ятниця, Субота — від 9:00 рано до 9:00 веч.
Незалежно від якої фірми Ви висилаете пачку, купу-
єте товари у СПІСАРЧУКА — ошаджуєте гроші!

Якщо вишлете пачку від СПІСАРЧУКА, також буде-
те задоволені: Низька оцінка, швидка обслуга і повна гаран-
тія на писми.
З пошаною до Вас
Василь СПІСАРЧУК